

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2005-2006

8 FÉVRIER 2006

Proposition de loi instaurant une assurance obligatoire couvrant la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée

(Déposée par M. Jean-Marie Cheffert et consorts)

DÉVELOPPEMENTS

1. INTRODUCTION

La responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée peut actuellement être couverte, pour une prime raisonnable, par un contrat d'assurance dans presque toutes les compagnies d'assurances. Ce contrat mieux connu sous le nom d'« assurance RC familiale » n'est jusqu'à présent pas obligatoire. Un arrêté royal du 12 janvier 1984 en détermine les conditions minimales de garantie.

Chaque jour, malgré toute la prudence dont elle peut faire preuve, toute personne risque de se retrouver dans des situations où elle, un membre de sa famille ou une personne dont elle a la responsabilité, pourrait causer des dommages à autrui. La responsabilité civile visée aux articles 1382 à 1386*bis* du Code civil couvre en effet un domaine d'une étendue sans cesse grandissante et qui peut mettre en jeu des montants très importants. Cependant, l'idée subsiste qu'un tel contrat devient réellement indispensable le jour où un ménage a des enfants. Cette conception révèle la méconnaissance de l'opinion publique quant aux nombreux avantages que la couverture d'une « RC familiale » procure, même pour une personne isolée ou un couple sans enfant.

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2005-2006

8 FEBRUARI 2006

Wetsvoorstel tot invoering van een verplichte verzekering tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven

(Ingediend door de heer Jean-Marie Cheffert c.s.)

TOELICHTING

1. INLEIDING

Voor de dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven kan momenteel bij de meeste verzekeringsmaatschappijen tegen een matige premie een verzekeringsovereenkomst worden gesloten. Die overeenkomst wordt ook wel de burgerrechtelijke gezinsaansprakelijkheidsverzekering genoemd en is tot nog toe niet verplicht. De minimumgarantievoorwaarden zijn wel vastgesteld in een koninklijk besluit van 12 januari 1984.

Hoe voorzichtig men ook is, toch loopt ieder van ons dagelijks het risico dat hijzelf, een gezinslid of iemand waar hij verantwoordelijk voor is, een ander schade toebrengt. De burgerrechtelijke aansprakelijkheid als bedoeld in de artikelen 1382 tot 1386*bis* van het Burgerlijk Wetboek heeft betrekking op een steeds breder wordende waaier van situaties en er kunnen grote bedragen mee gemoeid zijn. Toch blijft het idee bestaan dat zo'n verzekeringsovereenkomst pas echt nodig wordt wanneer er kinderen in het gezin zijn. Hieruit blijkt dat het grote publiek de vele voordelen van een burgerrechtelijke gezinsaansprakelijkheidsverzekering — ook voor een alleenstaande of een kinderloos koppel —, niet kent.

Une telle police d'assurance est à même de couvrir de nombreux dommages comme par exemple, les dommages causés par un piéton (adulte ou enfant) dans la circulation routière, les dommages causés aux personnes ou aux biens par un animal domestique, les dommages résultant de la chute d'une partie d'immeuble ... Toutes ces situations peuvent plonger les personnes non couvertes par une «RC familiale» dans de sérieuses difficultés financières. Trop souvent cependant, ces personnes renoncent à contracter cette police ignorant l'ampleur de leur responsabilité civile potentielle.

Dans toutes les situations malheureuses énoncées ci-avant, face au «responsable» se trouve la «victime». Cette dernière, ayant droit à la réparation intégrale de son dommage, sera elle aussi dans une situation de crise face à un responsable insolvable. À côté de la protection non négligeable du patrimoine de l'intéressé, un tel contrat est aussi une garantie de solvabilité du responsable pour la victime qui pourra ainsi obtenir réparation.

Les auteurs de la proposition estiment donc nécessaire de mettre en place un système d'assurance obligatoire en responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée. Cela assurera à tous les citoyens un minimum de sérénité face aux aléas du quotidien: une protection de leur patrimoine contre des risques qu'ils ignorent très souvent ainsi qu'une garantie de solvabilité pour la victime de ces accidents.

La proposition de loi établit que chaque foyer doit être couvert par une assurance en responsabilité civile extra-contractuelle. Les ménages les plus démunis pourront bénéficier d'une prime réduite. Cette police a une garantie territoriale mondiale et comprend obligatoirement un volet «Protection juridique» couvrant les frais de défense pour un minimum de 10 000 euros. La proposition de loi détermine des plafonds d'intervention. Ceux-ci s'élèvent à 500 000 euros en cas de dommages corporels et 250 000 euros en cas de dommages matériels.

Un Fonds de garantie est mis en place. Ce dernier est amené à intervenir en cas de défaut d'assurance pour indemniser la ou les victimes. Le défaut d'assurance est puni de sanctions pénales.

Nochtans kan zo'n verzekeringspolis veel schadegevallen dekken, zoals bijvoorbeeld de schade die volwassen dan wel jeugdige voetgangers of fietsers in het wegverkeer veroorzaken, schade door huisdieren aan personen of goederen toegebracht, schade veroorzaakt door de gedeeltelijke instorting van gebouwen ... Dat zijn allemaal situaties die mensen zonder burgerrechtelijke gezinsaansprakelijkheidsverzekering in ernstige financiële problemen kunnen brengen. Al te vaak zien mensen van deze polis af zonder te weten hoe ver hun potentiële burgerrechtelijke aansprakelijkheid kan reiken.

In alle hierboven opgesomde ongelukkige situaties staat tegenover de aansprakelijke een slachtoffer. Het slachtoffer heeft recht op de volledige vergoeding van de door hem geleden schade en komt dus ook in een crisissituatie terecht als de aansprakelijke onvermogen blijkt te zijn. Deze verzekeringsovereenkomst beschermt dus niet alleen het vermogen van de verzekerde maar staat ook borg voor de solvabiliteit van de aansprakelijke persoon, zodat de schade van het slachtoffer steeds wordt vergoed.

De indieners van het voorstel vinden het dus nodig om de verzekering tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven verplicht te maken. Dit biedt de mensen immers een minimale zekerheid ten aanzien van de wisselvalligheden van het leven: hun vermogen wordt beschermd tegen risico's die zij vaak niet eens kennen, en het slachtoffer van een ongeluk is verzekerd van de solvabiliteit van de aansprakelijke.

Dit wetsvoorstel bepaalt dat elk gezin een verzekeringsovereenkomst moet sluiten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst. De armste gezinnen kunnen zo'n overeenkomst sluiten tegen een lagere premie. Deze polis biedt een wereldwijde territoriale waarborg en bevat een verplicht gedeelte «Rechtsbijstand» tot dekking van de kosten van de verdediging voor een minimumbedrag van 10 000 euro. In het wetsvoorstel worden ook bovengrenzen vastgesteld met betrekking tot de uitgekeerde bedragen. Voor lichamelijk schade is de grens vastgesteld op 500 000 euro en voor stoffelijke schade op 250 000 euro.

Er wordt een Waarborgfonds opgericht, dat optreedt wanneer er geen verzekering voorhanden is om de slachtoffers te vergoeden. Personen die deze verzekering niet nemen, worden strafrechtelijk gestraft.

COMMENTAIRE DES ARTICLES**Article 1er**

Cet article reprend la disposition d'usage relative au fondement constitutionnel de compétence.

Article 2

L'article définit certaines notions rencontrées dans la proposition de loi. La loi entend par responsabilité civile extra-contractuelle, la responsabilité résultant des articles 1382 à 1386*bis* du Code civil. Elle prévoit une exception en ce qui concerne les responsabilités dont l'assurance est déjà couverte par une autre loi, comme par exemple, l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs ou l'assurance obligatoire de la responsabilité civile des chasseurs.

Article 3

Cet article met en place l'obligation de couverture par un contrat d'assurance en RC familiale pour toutes les personnes ayant leur résidence principale en Belgique.

Article 4

La proposition définit le preneur d'assurance comme le « chef de ménage ». Elle entend par « chef de ménage », la personne ayant la rémunération la plus élevée au sein du ménage.

Il se peut cependant que le ménage soit déjà couvert par un contrat antérieur conclu par une autre personne, ou que de commun accord, une autre personne souscrive le contrat.

L'alinéa 3 laisse cette possibilité, le but étant d'assurer une protection à tous les membres d'un ménage, quelque soit le preneur du contrat.

Les conjoints et cohabitants légaux inscrits au domicile du preneur sont considérés comme assurés. Les enfants, cohabitants de fait et autres membres de la famille ou tierce personne vivant habituellement au foyer du preneur sont également visés.

Les étudiants vivant en kot la semaine pour les besoins de leurs études ainsi que les personnes qui pour des raisons de santé, ou pour des raisons professionnelles logent en dehors de la résidence du

COMMENTAAR BIJ DE ARTIKELEN**Artikel 1**

Dit artikel bevat de gebruikelijke bepaling met betrekking tot de grondwettelijke bevoegdheidsregeling.

Artikel 2

In dit artikel worden een aantal concepten uit het wetsvoorstel gedefinieerd. In de wet wordt met burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst de aansprakelijkheid bedoeld uit de artikelen 1382 tot en met 1386*bis* van het Burgerlijk Wetboek. Er is voorzien in een uitzondering voor aansprakelijkheden die al worden gedekt door een andere wettelijk verplichte verzekering, zoals de verplichte verzekering voor de aansprakelijkheid inzake motorvoertuigen of de verplichte verzekering van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van jagers.

Artikel 3

Dit artikel maakt het sluiten van een verzekeringsovereenkomst tot dekking van de burgerrechtelijke gezinsaansprakelijkheid verplicht voor alle personen die hun hoofdverblijfplaats in België hebben.

Artikel 4

In het voorstel wordt de verzekeringnemer gedefinieerd als het gezinshoofd. Met gezinshoofd wordt bedoeld de persoon die in het gezin het hoogste inkomen heeft.

Het is echter ook mogelijk dat de aansprakelijkheid van het gezin reeds gedekt is door een overeenkomst die een andere persoon heeft gesloten, of dat een andere persoon, met instemming van alle betrokkenen, de overeenkomst sluit.

Het derde lid maakt dit allemaal mogelijk, aangezien het de bedoeling is om alle leden van het gezin te beschermen, ongeacht wie nu precies de verzekeringnemer is.

De echtgenoten en wettelijk samenwonenden die op hetzelfde adres ingeschreven zijn als de verzekeringnemer, worden ook als verzekerden beschouwd. Dat geldt ook voor de kinderen, de feitelijk samenwonenden en de andere gezinsleden of derden die gewoonlijk bij de verzekeringnemer inwonen.

Studenten die om studieredenen tijdens de week op kot verblijven, alsook personen die om gezondheidsredenen of beroepsredenen buiten het hoofdverblijf van de verzekeringnemer verblijven, zijn ook gedekt.

preneur sont également couverts. Ces personnes sont à considérer comme vivant «habituellement» au foyer du preneur d'assurance.

Article 5

Même si les nombreuses garanties proposées, le sont pour un coût modique qui avoisine quelque 50 à 70 euros par an, les primes peuvent constituer un problème pour certaines familles confrontées à des difficultés financières. Il est donc prévu une prime réduite pour ces personnes. Le Roi est habilité à fixer les critères à remplir pour pouvoir bénéficier de cette prime réduite. Il détermine également les modalités pratiques de celle-ci

Article 6

Cet article définit la garantie territoriale de l'assurance en responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée. L'arrêté royal du 12 janvier 1984 prévoyait une couverture se limitant aux pays de l'Europe géographique et à ceux bordant la Méditerranée. La pratique démontre cependant que les assureurs s'accordent pour que la responsabilité civile des assurés soit couverte dans le monde entier. La proposition de loi prévoit donc une garantie territoriale mondiale.

Article 7

L'article prévoit que la couverture comprend obligatoirement une clause de «protection juridique». Cette garantie couvrira l'ensemble des litiges extra-contractuels de l'assuré tant en sa qualité de demandeur que défendeur. La compagnie prendra en charge l'ensemble des frais (avocats, procédures, experts ...).

L'assuré garde toujours la maîtrise de l'action et bénéficie du libre choix de son avocat conformément à l'arrêté royal du 12 octobre 1990 relatif à l'assurance protection juridique, réglémentant la matière. L'intervention minimale de l'assureur dans le cadre de la protection juridique est fixé à 10 000 euros.

Article 8

L'article détermine les plafonds d'intervention. La proposition de loi prévoit une limitation des sommes garanties à 500 000 euros en cas de dommages corporels et 250 000 euros en cas de dommages matériels. Elle laisse également la possibilité au Roi de

Er wordt immers van uitgegaan dat deze personen gewoonlijk bij de verzekeringnemer inwonen.

Artikel 5

Al worden de talrijke risico's voor een heel redelijke prijs gedekt — zo'n 50 tot 70 euro per jaar —, toch kunnen de premies een probleem vormen voor gezinnen met financiële moeilijkheden. Voor deze mensen wordt dus een lagere premie vastgesteld. De Koning wordt gemachtigd om de criteria vast te stellen waaraan men moet voldoen om in aanmerking te komen voor deze lagere premie. Hij stelt ook de nadere regels vast.

Artikel 6

In dit artikel wordt de territoriale werking van de verzekeringsovereenkomst tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven vastgesteld. In het koninklijk besluit van 12 januari 1984 bleef die dekking beperkt tot de landen van geografisch Europa en die welke aan de Middellandse Zee grenzen. In de praktijk komen de verzekeraars echter overeen dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekerden in de hele wereld is gedekt. In dit wetsvoorstel is dus voorzien in een wereldwijde territoriale waarborg.

Artikel 7

In dit artikel wordt bepaald dat de dekking verplicht een rechtsbijstandsbeding bevat. Deze waarborg heeft betrekking op alle buitencontractuele geschillen waarbij de verzekerde betrokken is, hetzij als eiser, hetzij als verweerder. De verzekeringsmaatschappij neemt alle kosten op zich (advocaten, procedures, deskundigen, ...).

De verzekerde behoudt steeds de leiding over het geding en kiest vrij zijn advocaat overeenkomstig het koninklijk besluit van 12 oktober 1990 betreffende de rechtsbijstandsverzekering dat deze materie regelt. Het minimumbedrag dat de verzekeraar dekt in het kader van de rechtsbijstand, wordt vastgesteld op 10 000 euro.

Artikel 8

In dit artikel worden de bovengrenzen van de dekking vastgesteld. Het wetsvoorstel beperkt de gedekte sommen tot 500 000 euro bij lichamelijke schade en tot 250 000 euro bij stoffelijke schade. Het wordt aan de Koning overgelaten om een vrijstelling

fixer une franchise. La réparation des dégâts matériels sera alors limitée au montant excédant cette franchise. Le maintien d'une prime raisonnable nécessite la fixation de ces plafonds.

Article 10

L'article prévoit tous les cas que les assureurs peuvent exclure de la garantie. Ces cas sont inspirés de ceux prévus par l'arrêté royal du 12 janvier 1984 fixant les garanties minimales en matière d'assurances en responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée.

Article 11

La proposition de loi prévoit un régime de transition pour l'éventuelle mise en conformité des contrats existants.

Article 12

Un Fonds de garantie est mis en place par les entreprises d'assurances. Il reçoit l'agrément du Roi. Le régime instauré est inspiré de celui existant dans le cadre de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs.

Article 13

Le Fonds a comme mission principale l'indemnisation de la ou des victime(s) dans les hypothèses visées à l'article 14.

Article 14

Cet article vise les cas où le Fonds doit intervenir dans sa mission d'indemnisation, à savoir lorsque :

- il y a défaut d'assurance;
- la ou les personnes responsables ne sont pas identifiées;
- l'entreprise d'assurances est déclarée en faillite;
- l'entreprise d'assurances a renoncé ou subi la révocation de son agrément.

vast te stellen. Het herstel van de stoffelijke schade blijft dan beperkt tot de som die deze vrijstelling overschrijdt. Deze bovengrenzen zijn noodzakelijk om de premie op een redelijk niveau te kunnen houden.

Artikel 10

In dit artikel wordt vastgesteld welke situaties de verzekeraars van de dekking kunnen uitsluiten. Deze situaties zijn geïnspireerd op die welke zijn opgesomd in het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven.

Artikel 11

Het wetsvoorstel voorziet in een overgangsregeling, zodat bestaande overeenkomsten in overeenstemming kunnen worden gebracht met de nieuwe wet.

Artikel 12

De verzekeringsmaatschappijen richten een Waarborgfonds op dat door de Koning wordt erkend. De vastgestelde regeling is geïnspireerd op die welke is ingevoerd in het kader van de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen.

Artikel 13

De voornaamste taak van het Fonds is de vergoeding van de slachtoffers in de gevallen bedoeld in artikel 14.

Artikel 14

Dit artikel stelt de gevallen vast waarin het Fonds een vergoeding moet uitbetalen, namelijk wanneer :

- er geen verzekering is;
- de aansprakelijke persoon of personen niet geïdentificeerd is of zijn;
- de verzekeringsonderneming failliet is verklaard;
- de verzekeringsonderneming afstand heeft gedaan van haar toelating of wanneer deze is ingetrokken.

Article 15

L'article s'inspire de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs. Le § 1 règle la subrogation du Fonds, le § 2 l'opposabilité des jugements au Fonds. Le § 3 reprend l'article 19*bis*-17 de la loi du 21 novembre 1989, il permet au Fonds de faire valoir ses droits à l'encontre de la personne responsable dans le cadre de la procédure pénale. Le Fonds pourra donc se constituer partie civile contre la personne responsable dans la mesure où il a procédé à l'indemnisation du dommage.

Le § 4 prévoit l'hypothèse où le Fonds est en concours avec une entreprise d'assurances (par exemple lorsque deux personnes sont impliquées dans un accident entrant dans le champ d'application de la responsabilité civile extra-contractuelle, l'une en défaut d'assurance, l'autre couverte); le Fonds est amené à indemniser dans un premier temps. Lorsque les responsabilités sont établies, l'entreprise d'assurances rembourse le cas échéant, le montant de l'indemnité qu'elle doit.

Article 16

Le Fonds a une mission d'information rentrant dans le cadre du contrôle de l'obligation d'assurance. En cas d'intervention pour défaut d'assurance il en averti l'administration des Affaires économiques. L'administration envoie alors un avertissement à la personne en défaut d'assurance afin qu'elle régularise sa situation.

Article 17

L'article prévoit des sanctions pénales en cas de violation de la présente proposition ainsi qu'une contribution au Fonds mis en place.

Article 18

Abroge l'arrêté royal du 12 janvier 1984.

Article 19

Règle l'entrée en vigueur de la loi.

Jean-Marie CHEFFERT.
Christine DEFRAIGNE.
Berni COLLAS.

Artikel 15

Dit artikel is geïnspireerd op de wet van 21 november 1989 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen. Paragraaf 1 regelt de subrogatie van het Fonds, § 2 de tegenstelbaarheid van de vonnissen ten aanzien van het Fonds. Paragraaf 3 neemt artikel 19*bis*-17 van de wet van 21 november 1989 over en staat het Fonds toe om zijn rechten te laten gelden ten aanzien van de aansprakelijke persoon in het kader van een strafrechtelijke procedure. Het Fonds kan zich dus burgerlijke partij stellen tegen de aansprakelijke persoon voor zover het de schade heeft vergoed.

Paragraaf 4 betreft het geval waarin het Fonds in samenloop komt met een verzekeringsmaatschappij (bijvoorbeeld wanneer twee personen betrokken zijn bij een gebeurtenis die de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst in werking doet treden, waarbij de ene niet verzekerd is en de andere wel); het Fonds vergoedt dan in eerste instantie het slachtoffer. Wanneer de aansprakelijkheden zijn vastgesteld, betaalt de verzekeringsonderneming eventueel het door haar verschuldigde deel van de schadevergoeding terug.

Artikel 16

Het Fonds heeft ook een informatieopdracht in het kader van de controle op de naleving van de verzekeringsplicht. Wanneer het Fonds moet optreden omdat een persoon niet verzekerd is, brengt het de diensten van Economische Zaken op de hoogte. Die diensten sturen dan een verwittiging naar de betrokken persoon, zodat die de verzekering alsnog in orde kan brengen.

Artikel 17

Dit artikel voorziet in strafrechtelijke sancties wegens overtreding van de artikelen uit dit voorstel alsook in een bijdrage tot het op te richten Fonds.

Artikel 18

Heft het koninklijk besluit van 12 januari 1984 op.

Artikel 19

Regelt de inwerkingtreding van de wet.

PROPOSITION DE LOIArticle 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

Pour l'application de la présente loi on entend par :

1° responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée: la responsabilité résultant des articles 1382 à 1386*bis* du Code civil, à l'exception de celle dont l'assurance est réglementée par une autre loi;

2° assurés: les personnes dont la responsabilité est couverte conformément aux dispositions de la présente loi;

3° personnes lésées: les personnes qui ont subi un dommage donnant lieu à l'application de la présente loi, ainsi que leurs ayants droit.

Art. 3

Toute personne physique ayant sa résidence principale en Belgique doit être couverte par un contrat d'assurance en responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée dont les effets ne sont pas suspendus.

Ce contrat d'assurance reprend les conditions minimales de garantie déterminées par la présente loi.

Art. 4

L'obligation de contracter l'assurance incombe au chef de ménage, soit la personne ayant les revenus les plus élevés au sein du foyer. Si une autre personne a contracté l'assurance, l'obligation du chef de ménage est suspendue pendant la durée de ce contrat.

L'assurance doit être contractée auprès d'un assureur agréé à cette fin ou dispensé de l'agrément en application de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Voor de toepassing van deze wet wordt verstaan onder :

1° burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven: de aansprakelijkheid krachtens de artikelen 1382 tot 1386*bis* van het Burgerlijk Wetboek, met uitzondering van de aansprakelijkheid waarvan de verzekering al in een andere wet is geregeld;

2° verzekerden: de personen wier aansprakelijkheid is gedekt overeenkomstig de bepalingen van deze wet;

3° benadeelde personen: de personen die schade hebben geleden die aanleiding geeft tot de toepassing van deze wet, alsook hun rechthebbenden.

Art. 3

Iedere natuurlijke persoon die zijn hoofdverblijfplaats in België heeft, is verplicht een verzekeringsovereenkomst af te sluiten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven waarvan de werking niet is geschorst.

Deze verzekeringsovereenkomst voldoet aan de in deze wet vastgestelde minimumgarantievoorwaarden.

Art. 4

De verplichting om de verzekeringsovereenkomst te sluiten, rust op het gezinshoofd, dat wil zeggen de persoon met het hoogste inkomen in het gezin. Als een andere persoon de verzekeringsovereenkomst heeft gesloten, is de verplichting van het gezinshoofd opgeschort voor de duur van die overeenkomst.

De verzekeringsovereenkomst moet worden gesloten bij een verzekeraar die is toegelaten of van toelating vrijgesteld krachtens de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen.

Doivent être considérés comme assurés :

1° le preneur d'assurance et son conjoint ou cohabitant légal pour autant qu'ils soient domiciliés à la même adresse;

2° toutes les personnes vivant habituellement au foyer du preneur d'assurance, y compris les étudiants qui pour les besoins de leurs études, logent en dehors de la résidence principale du preneur d'assurance.

Art. 5

Les preneurs d'assurance dont les revenus sont inférieurs aux revenus de référence fixés par arrêté royal bénéficient d'une prime réduite. Les modalités de cette réduction sont fixées par arrêté royal.

Art. 6

La garantie visée à l'article 3 est mondiale.

Art. 7

La garantie visée à l'article 3 prévoit un volet «Protection Juridique» afin de permettre à l'assuré de faire valoir ses droits en tant que demandeur ou défendeur dans une procédure judiciaire, administrative ou autre.

Dans le cadre de cette «Protection juridique», l'intervention minimale de la compagnie d'assurance est fixé à 10 000 euros.

Les dispositions de l'arrêté royal du 12 octobre 1990 relatif à l'assurance protection juridique sont applicables.

Art. 8

La garantie visée à l'article 3 pour les dommages résultant des lésions corporelles peut être limitée à la somme de 500 000 euros par fait dommageable. En ce qui concerne les dégâts matériels, elle peut être limitée à la somme de 250 000 euros par fait dommageable.

Le Roi peut, dans le cadre de la réparation des dégâts matériels, fixer une franchise. Celle-ci n'est ni rachetable, ni assurable.

Art. 9

Le Roi peut adapter le 1 janvier de chaque année les montants visés aux articles 7 et 8 en fonction de

Als verzekerden moeten worden beschouwd :

1° de verzekeringnemer en zijn echtgenoot of de persoon met wie hij wettelijk samenwoont voor zover zij op hetzelfde adres woonachtig zijn;

2° alle personen die gewoonlijk bij de verzekeringnemer inwonen, met inbegrip van studenten die om studieredenen buiten het hoofdverblijf van de verzekeringnemer verblijven.

Art. 5

Verzekeringnemers van wie het inkomen lager is dan het bij koninklijk besluit vastgestelde verwijzingsinkomen, worden verzekerd tegen een verlaagde premie. De nadere regels met betrekking tot die verlaging worden bij koninklijk besluit vastgesteld.

Art. 6

De in artikel 3 bedoelde dekking geldt wereldwijd.

Art. 7

De in artikel 3 bedoelde dekking bevat een hoofdstuk «Rechtsbijstand» dat ertoe strekt de verzekerde in staat te stellen zijn rechten te doen gelden, als eiser of als verweerder in een gerechtelijke, administratieve of andere procedure.

In het kader van de «Rechtsbijstand» wordt de benedengrens voor het optreden van de verzekeringsmaatschappij vastgesteld op 10 000 euro.

De bepalingen van het koninklijk besluit van 12 oktober 1990 betreffende de rechtsbijstandsverzekering zijn van toepassing.

Art. 8

De in artikel 3 bedoelde dekking voor de schade voortvloeiend uit lichamelijke letsels kan worden beperkt tot 500 000 euro per schadegeval. Wat betreft de stoffelijke schade, kan ze worden beperkt tot 250 000 euro per schadegeval.

De Koning kan voor het herstel van de stoffelijke schade een vrijstelling vaststellen. Deze vrijstelling is noch afkoopbaar noch verzekeraar.

Art. 9

De Koning kan jaarlijks op 1 januari de in de artikelen 7 en 8 bedoelde bedragen aanpassen aan de

l'évolution de l'indice des prix à la consommation du Royaume, l'indice de base étant celui établi au cours du mois précédent celui de la publication de la présente loi.

Art. 10

Peuvent être exclus de la garantie :

1° les dommages résultant de la responsabilité civile extra-contractuelle couverts par une autre assurance. Toutefois, cette exclusion ne vise pas les dommages causés par des assurés qui conduisent un véhicule automoteur ou à rails sans avoir l'âge légalement requis pour ce faire, à l'insu de leurs parents, des personnes qui les ont sous leur garde et du détenteur du véhicule;

2° les dommages causés aux personnes visées à l'article 4, 1° et 2°, même si leur responsabilité n'est pas engagée;

3° les dommages résultant directement ou indirectement de la modification du noyau atomique, de la radioactivité et de la production de radiations ionisantes;

4° les dommages découlant de la responsabilité civile personnelle extra-contractuelle de l'assuré ayant atteint l'âge de 16 ans, auteur d'un sinistre résultant de fautes lourdes expressément et limitativement déterminées dans les conditions générales du contrat;

5° les dommages causés aux biens meubles et immeubles et aux animaux qu'un assuré a sous sa garde, sous réserve de l'application du 9° du présent article;

6° les dommages causés par le bâtiment ou la partie de bâtiment qui ne sont pas occupés par le preneur d'assurance à titre de résidence principale, à l'exception toutefois du bâtiment ou partie de bâtiment que les étudiants assurés occupent dans le cadre de leurs études en dehors de la résidence principale du preneur d'assurance;

7° les dommages causés par les jardins d'une superficie supérieure à 1 ha, qui sont attenants ou non aux bâtiments assurés;

8° les dommages causés par les ascenseurs et les monte-charges;

9° les dommages matériels causés par le feu, par un incendie, une explosion ou une fumée consécutive à un feu ou à un incendie prenant naissance dans ou communiqué par le bâtiment dont l'assuré est propriétaire, locataire ou occupant, à l'exception toutefois

evolutie van het indexcijfer der consumptieprijzen, waarbij als basisindexcijfer wordt genomen het indexcijfer dat geldt tijdens de maand die voorafgaat aan de bekendmaking van deze wet.

Art. 10

Van de dekking kunnen worden uitgesloten :

1° de schade voortvloeiend uit de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst die onderworpen is aan een andere verzekering. Niettemin is deze uitsluiting niet van toepassing op de schade, veroorzaakt door verzekerden die, buiten medeweten van hun ouders, van de personen onder wier hoede ze staan en van de houder van het voertuig, een motor of spoorvoertuig besturen vooraleer zij daartoe de wettelijk vereiste leeftijd bereikt hebben;

2° de schade veroorzaakt aan de personen bedoeld in artikel 4, 1° en 2°, zelfs indien hun aansprakelijkheid niet in het geding komt;

3° de schade die rechtstreeks of onrechtstreeks het gevolg is van een wijziging van de atoomkern, van de radioactiviteit en van de voortbrenging van ioniserende stralen;

4° de schade voortvloeiend uit de persoonlijke burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst van de verzekerde die de leeftijd van 16 jaar heeft bereikt en die een schadegeval veroorzaakt voortvloeiend uit gevallen van grove schuld die op uitdrukkelijke en beperkende wijze in de algemene voorwaarden van het contract zijn bepaald;

5° de schade aan roerende of onroerende goederen of aan dieren die een verzekerde onder zijn bewaking heeft, onder voorbehoud van de toepassing van het 9° van dit artikel;

6° de schade veroorzaakt door het gebouw of door het gedeelte van het gebouw dat door de verzekeringnemer niet als hoofdverblijfplaats wordt gebruikt, met uitzondering evenwel van het gebouw of het gedeelte van het gebouw dat de verzekerden die studeren als studieverblijf bewonen buiten de hoofdverblijfplaats van de verzekeringnemer;

7° de schade veroorzaakt door tuinen met een oppervlakte van meer dan 1 hectare, die al dan niet aan de verzekerde gebouwen grenzen;

8° de schade veroorzaakt door personen- of goederenliften;

9° de stoffelijke schade veroorzaakt door vuur, door een brand, door een ontploffing of door rook ingevolge van vuur of een brand die ontstaat in of medegedeeld wordt door het gebouw waarvan de verzekerde eigenaar, huurder of bewoner is, met

du dommage survenant lors d'un séjour temporaire ou occasionnel, à titre privé ou professionnel de l'assuré dans un hôtel ou logement similaire;

10° les dommages causés par les bâtiments à l'occasion de leur construction, reconstruction ou transformation;

11° les dommages matériels causés par les mouvements de terrain;

12° les dommages causés par l'emploi de bateaux à voile de plus de 200 kg ou de bateaux à moteur qui sont soit la propriété d'un assuré, soit loués ou utilisés par lui;

13° les dommages causés par l'emploi de véhicules aériens qui sont la propriété d'un assuré ou qui sont loués ou utilisés par lui;

14° les dommages causés par la pratique de la chasse de même que par le gibier;

15° les dommages causés par les chevaux de selle dont un assuré est propriétaire et par les animaux non domestiques.

Art. 11

Sans préjudice des dispositions légales ou contractuelles relatives à la durée des contrats et à l'étendue de la couverture, l'assureur prend toutes dispositions nécessaires afin d'intégrer les garanties minimales visées par la présente loi dans les contrats d'assurance en cours, soit à l'occasion de la première modification de la couverture, soit lors de la reconduction du contrat.

Art. 12

§ 1. Le Roi agrée, aux conditions qu'il détermine, un «Fonds commun de garantie de la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée», ci-après dénommé le Fonds.

Le Roi approuve les statuts et réglemente le contrôle des activités du Fonds.

§ 2. Les entreprises d'assurances qui pratiquent l'assurance obligatoire de la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée sont solidairement tenues d'effectuer au Fonds les versements nécessaires pour l'accomplissement de ses missions et pour supporter ses frais de fonctionnement.

uitzondering evenwel van de schade veroorzaakt in hotels of soortgelijke logementshuizen die door de verzekerden worden betrokken tijdens een tijdelijk of toevallig verblijf, zowel om privé- als om beroepsredenen;

10° de schade veroorzaakt door de gebouwen ter gelegenheid van hun opbouw, hun wederopbouw of aanpassingswerken eraan;

11° de stoffelijke schade veroorzaakt door grondverschuivingen;

12° de schade veroorzaakt door het gebruik van zeilboten van meer dan 200 kg of motorboten die een verzekerde toebehoren of door hem gehuurd of gebruikt worden;

13° de schade veroorzaakt door het gebruik van luchtvaartuigen die een verzekerde toebehoren of door hem in huur genomen of gebruikt worden;

14° de schade veroorzaakt door het beoefenen van de jacht alsmede de wildschade;

15° de schade veroorzaakt door de rijpaarden waarvan een verzekerde eigenaar is en door andere dan huisdieren.

Art. 11

Onverminderd de wettelijke of contractuele beschikkingen betreffende de duur der contracten en de omvang van dekking, neemt de verzekeringsonderneming alle nodige maatregelen teneinde de minimumgarantievoorwaarden, bedoeld in deze wet, in de lopende verzekeringsovereenkomsten op te nemen, hetzij bij de eerste wijziging van de dekking, hetzij bij de verlenging van de overeenkomst.

Art. 12

§ 1. De Koning geeft, onder de voorwaarden die hij bepaalt, toestemming voor een «Waarborgfonds inzake de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven», hierna het Fonds genoemd.

De Koning keurt de statuten goed en regelt de controle op de activiteiten van het Fonds.

§ 2. De verzekeringsondernemingen die de verplichte verzekering van de burgerlijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven beoefenen, zijn hoofdelijk gehouden aan het Fonds de stortingen te doen die nodig zijn voor het volbrengen van hun opdrachten en om hun werkingskosten te dragen.

Un arrêté royal fixe chaque année la règle de calcul des versements à effectuer par les entreprises d'assurances.

§ 3. L'agrément est retiré si le Fonds n'agit pas conformément aux lois, aux règlements ou à ses statuts. Dans ce cas, le Roi peut prendre toutes les mesures propres à sauvegarder les droits des preneurs d'assurance, des assurés et des personnes lésées.

Le Fonds reste soumis au contrôle pendant toute la durée de la liquidation des opérations. Le Roi nomme un liquidateur spécial chargé de cette liquidation. Pendant celle-ci, le § 2 reste d'application.

Art. 13

Le Fonds a pour mission de réparer les dommages résultant de la responsabilité civile extra-contractuelle dans les cas prévus à l'article 14.

Art. 14

Toute personne lésée peut obtenir du Fonds la réparation des dommages entrant dans le champ d'application de la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée :

1° lorsqu'aucune entreprise d'assurances n'est obligée à ladite réparation du fait que l'obligation d'assurance prévue à l'article 3 n'a pas été respectée;

2° lorsque la personne responsable n'est pas identifiée;

3° lorsque l'entreprise d'assurances est déclarée en faillite;

4° lorsque l'entreprise d'assurances débitrice des indemnités, ayant renoncé à l'agrément en Belgique ou y ayant fait l'objet d'une mesure de révocation ou d'une décision d'interdiction d'activité en application de l'article 71, § 1er, alinéa 3, et § 2, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, est en défaut d'exécuter ses obligations.

Art. 15

§ 1. Dans les cas prévus à l'article 14, le Fonds est subrogé dans les droits de la personne lésée contre les personnes responsables et éventuellement contre leurs assureurs, à concurrence du montant de la réparation.

Een koninklijk besluit stelt jaarlijks de regels vast voor het berekenen van de stortingen die door de verzekeringsondernemingen moeten worden gedaan.

§ 3. De toelating wordt ingetrokken indien het Fonds niet handelt overeenkomstig de wetten, verordeningen of statuten. In dat geval kan de Koning alle passende maatregelen nemen ter vrijwaring van de rechten van de verzekeringnemers, de verzekerden en de benadeelden.

Zolang de vereffening van zijn verrichtingen duurt, blijft het Fonds aan die controle onderworpen. De Koning benoemt voor deze vereffening een bijzonder vereffenaar. Zolang de vereffening duurt, blijft § 2 van toepassing.

Art. 13

Het Fonds heeft als taak de schade te vergoeden voortvloeiend uit de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst in de gevallen bedoeld in artikel 14.

Art. 14

Elke benadeelde kan van het Fonds de vergoeding verkrijgen van de schade die valt onder de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven :

1° wanneer geen enkele verzekeringsonderneming tot die vergoeding verplicht is omdat de in artikel 3 bedoelde verzekeringsplicht niet is nageleefd;

2° wanneer de aansprakelijke persoon niet kan worden geïdentificeerd;

3° wanneer de verzekeringsonderneming failliet verklaard is;

4° wanneer de vergoeding verschuldigd is door een verzekeringsonderneming, die na afstand of intrekking van de toelating in België of na het, met toepassing van artikel 71, § 1, derde lid, en § 2, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle op de verzekeringsondernemingen opgelegde verbod van activiteit, haar verplichtingen niet nakomt.

Art. 15

§ 1. In de gevallen bedoeld in artikel 14, treedt het Fonds in de rechten van de benadeelde ten aanzien van de aansprakelijken en eventueel van hun verzekeraars ten belope van het bedrag dat tot vergoeding van de schade is uitgekeerd.

§ 2. Le jugement rendu sur un litige en matière de responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée n'est opposable au Fonds, à la personne responsable ou à la personne lésée, que s'ils ont été présents ou appelés à l'instance. Toutefois, le jugement est opposable au Fonds dans les cas prévus à l'article 14, 3° et 4°, même s'il n'a pas été présent ou appelé à l'instance.

Lorsqu'une entreprise d'assurances a renoncé à l'agrément en Belgique ou y a fait l'objet d'une mesure de révocation d'agrément ou d'une décision d'interdiction d'activité en application de l'article 71, § 1er, alinéas 2 et 3, de la loi du 9 juillet 1975 relative au contrôle des entreprises d'assurances, le Fonds peut intervenir en tout état de cause dans les actions dirigées contre cette entreprise ou ses assurés.

Le Fonds peut mettre la personne responsable en cause dans le procès qui lui est intenté par la personne lésée.

§ 3. Lorsque l'action civile en réparation du dommage découlant de la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée est intentée devant la juridiction répressive, le Fonds peut être mis à la cause par la personne lésée et peut aussi intervenir volontairement dans les mêmes conditions que si l'action était portée devant la juridiction civile. Lorsque, en cas de non-assurance, il a procédé à la réparation du dommage, le Fonds peut se porter partie civile contre la personne responsable.

§ 4. En cas de litige entre le Fonds et l'entreprise d'assurances agréée ou dispensée de l'agrément, sur le point de savoir qui doit indemniser la victime, le Fonds indemnise celle-ci dans un premier temps. S'il est finalement décidé que l'entreprise d'assurances aurait dû payer tout ou partie de l'indemnisation, elle rembourse au Fonds le montant de l'indemnité, majoré des intérêts légaux. Ces intérêts courent à partir des paiements du Fonds à la victime.

Art. 16

Le Fonds lorsqu'il est appelé à intervenir pour violation de l'obligation d'assurances prévue à l'article 3, en avertit l'Administration des Affaires économiques dans les 15 jours.

L'Administration des Affaires économiques invite l'intéressé à régulariser sa situation en souscrivant une

§ 2. Het vonnis gewezen in een geschil terzake van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven kan het Fonds, de aansprakelijke persoon of de benadeelde slechts worden tegengeworpen als zij in het geding partij zijn geweest of zijn geroepen. In de in artikel 14, 3° en 4°, in bepaalde gevallen is het vonnis wel tegenwerpelijk ten aanzien van het Fonds, zelfs wanneer het geen partij is geweest in het geding, noch is geroepen.

Wanneer een verzekeringsonderneming in België afstand heeft gedaan van de toelating of wanneer haar toelating is ingetrokken of wanneer een verbod van activiteit is opgelegd met toepassing van artikel 71, § 1, tweede en derde lid, van de wet van 9 juli 1975 betreffende de controle der verzekeringsondernemingen, kan het Fonds in elke stand van het geding tussenkomen in de rechtsvorderingen tegen die onderneming of tegen haar verzekerden.

Het Fonds kan de aansprakelijke persoon in het geding roepen dat door de benadeelde tegen het Fonds wordt ingesteld.

§ 3. Wanneer de burgerlijke vordering tot vergoeding van de schade voortvloeiend uit de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven wordt ingesteld voor het strafrecht, kan het Fonds door de benadeelde in het geding worden geroepen en kan het ook vrijwillig tussenkomen onder dezelfde voorwaarden als wanneer de vordering voor het burgerlijk gerecht was gebracht. Wanneer, in geval van niet-verzekering, het Fonds is overgegaan tot vergoeding van de schade, kan het zich burgerlijke partij stellen tegen de aansprakelijke persoon.

§ 4. Bij onenigheid tussen het Fonds en de toegelaten of van toelating vrijgestelde verzekeringsonderneming over de vraag wie van beide het slachtoffer moet vergoeden, vergoedt het Fonds in eerste instantie het slachtoffer. Indien uiteindelijk wordt besloten dat de verzekeringsonderneming de vergoeding of een gedeelte daarvan had moeten betalen, betaalt deze het bedrag van de schadevergoeding, vermeerderd met de wettelijke intresten, terug aan het Fonds. Die intresten lopen vanaf de betalingen van het Fonds aan het slachtoffer.

Art. 16

Wanneer het Fonds moet optreden wegens schending van de verzekeringsplicht waarin artikel 3 voorziet, brengt het de diensten van Economische Zaken daar binnen 15 dagen van op de hoogte.

De diensten van Economische Zaken vragen de betrokkene zijn toestand te regulariseren door een

police en responsabilité civile extra-contractuelle en respect du délai et des modalités fixées par le Roi.

Art. 17

Toute personne en défaut d'assurance ne régularisant pas sa situation conformément à l'article 16 est punie d'une amende de 50 à 500 euros.

Le juge condamne en outre à l'obligation de verser une somme de 15 euros à titre de contribution au Fonds.

Art. 18

L'arrêté royal du 12 janvier 1984 déterminant les conditions minimales de garanties des contrats d'assurance couvrant la responsabilité civile extra-contractuelle relative à la vie privée est abrogé.

Art. 19

Le Roi fixe la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

2 décembre 2005.

Jean-Marie CHEFFERT.
Christine DEFRAIGNE.
Berni COLLAS.

verzekeringspolis met betrekking tot zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst te sluiten overeenkomstig de door de Koning vastgestelde termijn en nadere regels.

Art. 17

Elke niet-verzekerde persoon die zijn toestand niet regulariseert overeenkomstig artikel 16, wordt gestraft met geldboete van 50 tot 500 euro.

De rechter veroordeelt hem er bovendien toe de som van 15 euro te storten als bijdrage tot het Fonds.

Art. 18

Het koninklijk besluit van 12 januari 1984 tot vaststelling van de minimumgarantievoorwaarden van de verzekeringsovereenkomsten tot dekking van de burgerrechtelijke aansprakelijkheid buiten overeenkomst met betrekking tot het privé-leven, wordt opgeheven.

Art. 19

De Koning stelt de datum van inwerkingtreding van deze wet vast.

2 december 2005.